

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE

Proiect

Privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legea nr. 108/2016 privind gazele naturale

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 108/2016 privind gazele naturale se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare.

Prim-ministrul

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul Energiei

Dorin JUNGHIETU

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

pentru modificarea Legii nr.108/2016 cu privire la gazele naturale

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 193 – 203, art. 415), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La **articolul 2**:

- după noțiunea „*echipament de măsurare*” se completează cu noțiunea „*entitate pentru reconciliere*” cu următorul cuprins:

„*entitate pentru reconciliere* - entitate desemnată de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică care este responsabilă de efectuarea și primirea plăților compensatorii de egalizare către/de la operatorii sistemelor de distribuție, determinate în conformitate cu metodologia prevăzută la articolul 99, alin. (5¹), pentru a se asigura că operatorii sistemelor de distribuție respectivi își recuperează integral veniturile reglementate și, concomitent, nu obțin venituri în exces celor reglementate atunci când aplică tariful uniform de distribuție a gazelor naturale;”;

- după definiția noțiunii de „*rețea de transport al gazelor naturale*” se introduce definiția noțiunii de „*rezervare de capacitate*”, cu următorul cuprins:

„*rezervare de capacitate* - alocarea unei părți din capacitatea disponibilă de transport/distribuție/stocare la dispoziția utilizatorilor în vederea transportului/distribuției/stocării unei cantități de gaze naturale determinate;”

- definiția noțiunii de „*întreprinderi mici*” se exclude;

- după noțiunea „*tarif reglementat pentru serviciul de transport al gazelor naturale*” se completează cu noțiunea „*tarif uniform de distribuție a gazelor naturale*”:

„*tarif uniform de distribuție a gazelor naturale* - tarif unic pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale, determinat și aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, care se stabilește și se aplică în comun pentru toți operatorii sistemelor de distribuție în raport cu rețelele de distribuție a gazelor naturale pe care le operează. Tariful uniform de distribuție a gazelor naturale se stabilește în mod diferențiat în funcție de nivelul de presiune din rețelele de distribuție a gazelor naturale;”.

2. La Articolul 3 alin. (2) lit. c) cuvintele „precum și crearea condițiilor necesare pentru asigurarea concurenței pe piața gazelor naturale” se substituie cu cuvintele „precum și promovarea și asigurarea concurenței pe piața gazelor naturale”.

3. La **Articolul 4**,

- La alin. (1), lit. h) textul „stabilită la art. 108²” se substituie cu textul „stabilită la art. 108¹”;

- alin. (2¹) va avea următorul cuprins:

„(2¹) Guvernul întreprinde măsurile necesare pentru a asigura crearea și menținerea stocurilor de securitate prevăzute la articolul 108¹.”.

4. La Articolul 5 alin. (1) cuvintele „în conformitate cu Legea nr.163 din 9 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție” se substituie cu cuvintele „în conformitate cu Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023”.

5. La **Articolul 7**,

- Alin. (1),

- la lit. f¹) cuvintele ”din posesia agenților economici care nu au relații cu bugetul public național” se substituie cu cuvintele ”situate în regiunea în care activează operatorii de sistem nelicențiați”;

- se completează cu lit. f³), cu următorul cuprins:

- „f³) desemnează, la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, o entitate care urmează să aprovizioneze cu gaze naturale regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați;”

- Alin. (2), la lit. d) cuvintele ”pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale, inclusiv tarifele diferențiate în funcție de nivelul presiunii în rețelele de gaze naturale” se substituie cu cuvintele ”tarifele pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale sau tariful uniform de distribuție a gazelor naturale, diferențiate în funcție de nivelul de presiune din rețelele de distribuție a gazelor naturale”;

- Se completează cu alineatele (4²) cu următorul cuprins:

„(4²) În legătură cu aplicarea mecanismului aferent tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale prevăzut la art. 99³, Agenția desemnează entitatea pentru reconciliere, determină și aprobă tariful uniform de distribuție a gazelor naturale, plățile compensatorii de egalizare, precum și examinează și aprobă veniturile reglementate ale operatorilor sistemelor de distribuție, cu respectarea principiilor stabilite în prezenta lege. Agenția desemnează în calitate de entitate pentru reconciliere operatorul sistemului de distribuție care întrunește cumulativ următoarele cerințe: 1) operează activ în sectorul gazelor naturale, 2) are unul din cele mai mari venituri obținute din desfășurarea activității de distribuție a gazelor naturale în sectorul gazelor naturale din Republica Moldova în ultimul an calendaristic anterior celui în care are loc desemnarea, 3) a implementat principiile aferente separării operatorului sistemului de distribuție stabilite la art. 44 – art. 45, 4) dispune de capacități necesare, inclusiv administrative și tehnice, pentru a gestiona procesul de reconciliere într-un mod transparent și eficient. Entitatea pentru reconciliere se desemnează periodic pentru un termen de 5 ani.”.

6. La Articolul 14,

- alin. (4¹) și alin. (4²) cuvintele „Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor” se exclud;

7. Articolul 15,

- alineatul (1¹) va avea următorul cuprins:

„(1¹) În scopul asigurării livrării neîntrerupte a gazelor naturale către consumatorii finali, titularul licenței pentru transportul gazelor naturale, titularul licenței pentru distribuția gazelor naturale sunt obligați să pună la dispoziția Agenției, la solicitare, în modul și termenele stabilite de aceasta, în format electronic, bazele de date ale utilizatorilor de sistem, ale consumatorilor finali ale căror instalații de utilizare sunt racordate la rețelele de gaze naturale ale acestora.”;

- se completează cu alin.(1²) cu următorul cuprins:

„(1²) Agenția prezintă informația din bazele de date menționate la alin. (1¹), la necesitate, doar operatorilor de sistem sau furnizorilor care asigură furnizarea gazelor naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art.89 și 90”.

8. Articolul 16,

- alin. (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Licența se suspendă în condițiile legii prin hotărârea Agenției, cu adresarea ulterioară a acesteia în instanța de judecată în conformitate cu Capitolul XXII³ din Codul de procedură civilă.”.

- la alin. (3) cuvintele „*ceea ce a condus la întreruperea furnizării gazelor naturale*” se substituie cu cuvintele „*ceea ce determină riscuri iminente de întrerupere a furnizării gazelor naturale*”, iar cuvintele „*poate fi suspendată de către Agenție*” se substituie cu cuvintele „*se suspendă de către Agenție*”.

- alineatul (4¹) va avea următorul cuprins:

„(4¹) Agenția adoptă hotărârea privind suspendarea licenței la cererea titularului de licență în termen de 5 zile lucrătoare de la înregistrarea cererii sau în termen de 5 zile lucrătoare de la expirarea termenului stabilit la art.15 alin.(8), cu indicarea perioadei de suspendare menționate în cerere, dar care nu poate depăși 3 luni. În celelalte cazuri prevăzute la alin. (4) lit. b) – g), Agenția dispune prin hotărâre suspendarea licenței și sesizează instanța de judecată în cel mult 3 zile lucrătoare de la adoptarea respectivei hotărâri de suspendare, pentru validarea hotărârii respective. Hotărârea Agenției privind suspendarea licenței produce efecte juridice de la data adoptării și se aplică până la adoptarea hotărârii privind reluarea activității licențiate ca urmare a înlăturării încălcărilor care au servit drept temei pentru suspendarea licenței sau până la o eventuală hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă de anulare a hotărârii Agenției privind suspendarea licenței.”;

- alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Hotărârea Agenției privind suspendarea licenței va indica termenul de suspendare care nu poate depăși 3 luni de la data emiterii. Controlul legalității hotărârilor Agenției privind suspendarea licenței se realizează în conformitate cu Capitolul XXII³ din Codul de procedură civilă.”;

- se completează cu alineatele (6¹) și (6²) cu următorul cuprins:

„(6¹) Furnizorul desemnat în conformitate cu alin. (6) preia consumatorii finali în baza hotărârii Agenției, fără prezentarea unei cereri din partea consumatorilor finali respectivi. Principiul stabilit în prezentul alineat nu împiedică acești consumatori finali să-și exercite dreptul la libera alegere și schimbarea furnizorului, prevăzut la articolul 8 alin. (3).

(6²) Pentru a asigura furnizarea în condiții optime a gazelor naturale consumatorilor finali preluați de la furnizorul a cărui licență a fost suspendată, numărul cărora depășește semnificativ numărul consumatorilor finali ai furnizorului desemnat în conformitate cu alin. (6), ultimul poate solicita furnizorului a cărui licență a fost suspendată să îi ofere pentru această perioadă asistență în legătură cu facturarea și deservirea consumatorilor finali preluați. La solicitarea furnizorului desemnat, furnizorul a cărui licență a fost suspendată este obligat să încheie cu acesta un contract pentru prestarea serviciilor de facturare și deservire a consumatorilor finali, prevederile financiare ale căruia nu pot depăși cheltuielile necesare prestării serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale care au fost incluse în ultimele prețuri aprobate anterior suspendării licenței acestuia. Contractul pentru prestarea serviciilor de facturare și deservire a consumatorilor finali face obiectul aprobării de către Agenție.”;

- alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) Titularul de licență este obligat să informeze în scris Agenția despre înlăturarea circumstanțelor care au condus la suspendarea licenței, dar nu mai târziu de ultima zi a termenului de suspendare. În caz contrar, Agenția inițiază procedura de retragere a licenței în temeiul Articolului 17 alin. (2) lit. f) în privința titularului a cărui licență a fost suspendată pentru unul din temeiurile stabilite la alin. (4) lit. b) – lit. g) din prezentul articol. Dacă licența a fost suspendată pentru motivul prevăzut la alin. (4) lit. a) din prezentul articol, iar titularul licenței nu a depus o cerere privind reluarea valabilității licenței, Agenția adoptă hotărârea privind reluarea valabilității licenței cel târziu în ziua în care expiră termenul suspendării sale.”.

9. Articolul 17,

- alineatul (3¹) se completează la sfârșit cu următoarea frază:

„Hotărârea Agenției privind retragerea licenței produce efecte juridice de la data adoptării și se aplică până la o eventuală hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă de anulare a acesteia. Controlul legalității hotărârilor Agenției privind retragerea licenței se realizează în conformitate cu Capitolul XXII³ din Codul de procedură civilă.”;

- se completează cu alineatele (5¹), (5²) și (5³) cu următorul cuprins:

„(5¹) Furnizorul desemnat în conformitate cu alin. (5) preia consumatorii finali în baza hotărârii Agenției, fără prezentarea unei cereri din partea consumatorilor finali respectivi. Principiul stabilit în prezentul alineat nu împiedică acești consumatori finali să-și exercite dreptul la libera alegere și schimbarea furnizorului, prevăzut la articolul 8 alin. (3).

(5²) Pentru a asigura furnizarea în condiții optime a gazelor naturale consumatorilor finali preluați de la furnizorul a cărui licență a fost retrasă, numărul cărora depășește semnificativ numărul consumatorilor finali ai furnizorului desemnat în conformitate cu alin. (5), ultimul poate solicita furnizorului a cărui licență a fost retrasă să îi ofere asistență în legătură cu facturarea și deservirea consumatorilor finali preluați, pe perioada de cel mult 12 luni. La solicitarea furnizorului desemnat, furnizorul a cărui licență a fost retrasă este obligat să încheie cu acesta un contract pentru prestarea serviciilor de facturare și deservire a consumatorilor finali, prevederile financiare ale căruia nu pot depăși cheltuielile necesare prestării serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale care au fost incluse în ultimele prețuri aprobate anterior retragerii licenței acestuia. Contractul pentru prestarea serviciilor de facturare și deservire a consumatorilor finali face obiectul aprobării de către Agenție.

(5³) În cazul în care furnizorul desemnat în conformitate cu alin. (5) are nevoie de timp suplimentar pentru organizarea activităților de facturare și deservire a consumatorilor finali, Agenția poate prelungi termenul prevăzut la alin. (5²) cu cel mult 12 luni.”.

10. La Articolul 19, alin. (2), fraza a 2-a va avea următorul cuprins: „Ulterior, beneficiarul este obligat să obțină actele permissive prevăzute de Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023”

11. La Articolul 26 alin. (4) cuvintele „din posesia agenților economici care nu au relații cu bugetul public național” se substituie cu cuvintele ”situate în regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați”.

12. Articolul 42, alin. (14) se completează la sfârșit cu următoarea frază:

„În cazul în care operatorul sistemului de transport nu execută proiectele de investiții aprobate, din motive neimputabile acestuia, Agenția poate reduce venitul reglementat al titularului de licență respectiv cu valoarea investițiilor nerealizate.”

13. Articolul 46 alineatul (1) se completează cu literele e¹) și e²) cu următorul cuprins:

„e¹) să achite plăți compensatorii de egalizare entității pentru reconciliere atunci când veniturile colectate sunt mai mari decât venitul reglementat aprobat de Agenție, în contextul aplicării mecanismului aferent tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale în conformitate cu art. 99³;

e²) să primească plăți compensatorii de egalizare de la entitatea pentru reconciliere, atunci când veniturile colectate sunt mai mari decât venitul reglementat aprobat de Agenție, în contextul aplicării mecanismului aferent tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale în conformitate cu art. 99³.”.

14. Articolul 49:

1) la alin. (1), în propoziția a doua, după cuvintele „le suportă operatorul sistemului de distribuție” se introduce textul „cu excepția cazului prevăzut la alin. (4¹)”;

2) se completează cu un alineat nou, cu următorul cuprins:

„(4¹) În cazul proiectelor de dezvoltare a rețelelor de distribuție a gazelor naturale într-o localitate sau într-o anumită zonă, a căror eficiență economică nu poate fi demonstrată, acestea pot fi incluse în planul de dezvoltare și planul anual de investiții al operatorului sistemului de distribuție cu condiția că autoritatea publică locală, fie solicitantul, își asumă nemijlocit printr-un acord scris încheiat cu operatorul de sistem, să achite contribuția financiară în partea neacoperită pentru demonstrarea eficienței economice, în conformitate cu Regulamentul privind dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale. Contribuția autorității publice locale sau a solicitantului la construcția rețelei de distribuție a gazelor naturale nu acordă acestuia dreptul de proprietate asupra rețelei respective. În acest caz, determinarea cheltuielilor de amortizare în scopuri tarifare se va realiza prin prisma art. 99 alin. (3¹).”.

15. La Articolul 57 alin. (2) lit. d) cuvintele „precum și ale Legii privind autorizarea executării lucrărilor de construcție” se substituie cu cuvintele „precum și ale Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023”.

16. La Articolul 69 alin. (5) după cuvintele „la consumatorii casnici” se completează cu sintagma „, inclusiv în cazurile în care se prestează serviciul intermediat prin intermediul gestionarului fondului locativ”.

17. La Articolul 72, alin. (3), ultima frază, cuvintele „capacitate fermă condiționată” se substituie cu cuvintele „capacitate condiționată”.

18. La Articolul 80,

Alin. (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Fiecare consumator final are dreptul la alegerea liberă și la schimbarea furnizorului, cu condiția că și-a onorat obligațiile de plată a gazelor naturale consumate față de furnizorul actual sau și-a reeșalonat aceste obligații de comun acord cu furnizorul actual, de asemenea are dreptul de a dispune de toate datele relevante cu privire la consumul de gaze naturale.”;

- la alin. (4) cuvintele „consumatorii casnici și întreprinderile mici” se substituie cu cuvintele ”consumatorii casnici, consumatorii noncasnici mici, precum și întreprinderile și instituțiile care prestează servicii sociale esențiale”;

- Alin. (4¹) va avea următorul cuprins:

„(4¹) În cazul în care un consumator noncasnic mic rezoluționează contractul de furnizare a gazelor naturale cu furnizorul care furnizează gaze naturale în contextul obligației de serviciu public stabilite la art. 89, inclusiv în scopul încheierii unui contract de furnizare a gazelor naturale în condiții negociate, revenirea acestuia la furnizarea în condițiile stabilite la art. 89 poate fi condiționată de îndeplinirea anumitor condiții stabilite în Regulamentul pentru furnizarea gazelor naturale.”.

19. La Articolul 85 alin. (9) fraza a 2-a va avea următorul cuprins:

„Furnizorii respectivi sunt obligați să încheie și să prelungească contractele de achiziție a gazelor naturale în termene rezonabile și să le prezinte spre informare Agenției cu cel puțin 30 de zile înainte de expirarea contractelor precedente, dacă tranzacțiile au loc în afara platformei de tranzacționare.”.

20. După Articolul 85 se completează cu articolul 85¹, cu următorul cuprins:

„Articolul 85¹. Aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care activează operatorii de sistem nelicențiați

(1) Aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care activează operatorii de sistem nelicențiați se realizează de către entitatea desemnată de Agenție în conformitate cu art. 7, alin. (1), lit. f³) (în continuare – *entitatea de aprovizionare cu gaze naturale*).

(2) Prin derogare de la art. 39, alin. (5), operatorul sistemului de transport licențiat în Republica Moldova încheie cu entitatea de aprovizionare cu gaze naturale contractul de prestare a serviciului de transport pentru a asigura livrarea gazelor destinate regiunii în care activează operatorii de sistem nelicențiați, în termenele stabilite în hotărârea Agenției prevăzută la alin. (1).

Entitatea de aprovizionare cu gaze naturale este obligată să achite în termen plățile aferente prestării serviciului de transport și să depună garanțiile financiare aferente.

(3) Prin derogare de la art. 92, alin. (3)¹) entitatea de aprovizionare cu gaze naturale este obligată să își asume responsabilitatea financiară pentru dezechilibrele create în legătură cu aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care activează operatorii de sistem nelicențiați și urmează să încheie cu operatorul sistemului de transport contractul de echilibrare, în termenele stabilite în hotărârea Agenției prevăzută la alin. (1). Entitatea de aprovizionare a gazelor naturale este obligată să achite în termen plățile pentru dezechilibrele create, precum și să depună garanțiile financiare aferente.

(4) Prin derogare de la art. 92, alin. (2), entitatea de aprovizionare cu gaze naturale este în drept să participe pe piața gazelor naturale în vederea achiziționării gazelor naturale destinate aprovizionării cu gaze naturale a regiunii în care activează operatorii de sistem nelicențiați, inclusiv prin intermediul unei platforme de tranzacționare. Entitatea de aprovizionare cu gaze naturale este obligată să se înregistreze în Registrul participanților la piața angro, prevăzut la art. 94¹ și să respecte cerințele specifice stabilite în hotărârea Agenției prevăzută la alin. (1) din prezentul articol.

(5) Entitatea de aprovizionare cu gaze naturale este obligată să creeze și să mențină stocuri de gaze naturale pentru a asigura acoperirea a cel puțin 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor casnici, precum și al întreprinderilor și instituțiilor care prestează servicii sociale esențiale din regiunea în care activează operatorii de sistem nelicențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici. Stocurile de gaze naturale se creează gradual în conformitate cu calendarul stabilit în hotărârea Agenției prevăzută la alin. (1).

(6) Cantitatea anuală de gaze naturale ce urmează a fi stocată de entitatea de aprovizionare cu gaze naturale se stabilește anual de Agenție până pe 30 aprilie a anului curent, în baza informației prezentate de entitatea respectivă cel târziu până la data de 1 aprilie.

(7) În legătură cu realizarea obligației prevăzute la alin. (4) din prezentul articol, entitatea de aprovizionare cu gaze naturale urmează să delege executarea obligației de stocare către unul din traderi și/sau furnizori de gaze naturale licențiați în Republica Moldova. Delegarea obligației de stocare nu exonerează entitatea de aprovizionare cu gaze naturale de răspundere pentru neexecutarea, executarea necorespunzătoare sau executarea cu întârziere a obligației de stocare, precum și a obligațiilor aferente stabilite în prezentul articol. Crearea și menținerea stocurilor de gaze naturale se realizează cu respectarea prevederilor art. 108³ alin. (1) – alin. (2), alin. (4) și alin. (6).

(8) Anual, până la 15 noiembrie, entitatea de aprovizionare cu gaze naturale urmează să prezinte Agenției și organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei informații cu privire la cantitatea de gaze naturale stocate, statele în care sunt create și menținute stocurile de gaze naturale, dacă acestea sunt create și menținute direct sau prin intermediul altor furnizori sau traderi de gaze naturale, precum și referitor la ruta pe care urmează să fie livrate gazele naturale la hotarele Republicii Moldova, cu prezentarea acordurilor încheiate în vederea rezervării capacității în rețelele relevante de transport al gazelor naturale.

(9) Entitatea de aprovizionare cu gaze naturale este obligată să prezinte Agenției alte informații și documente solicitate de aceasta în legătură cu monitorizarea modului în care entitatea respectivă își îndeplinește obligațiile aferente creării stocurilor de gaze naturale.

(10) La constatarea de către Agenție a faptului că entitatea de aprovizionare cu gaze naturale nu a îndeplinit, a îndeplinit cu întârziere sau a îndeplinit defectuos obligația de stocare, inclusiv a faptului că nu au fost rezervate capacitățile necesare în rețelele de transport al gazelor naturale pentru a asigura livrarea la hotarele Republicii Moldova a gazelor naturale stocate, precum și în cazul în care entitatea respectivă nu prezintă repetat la solicitare sau refuză să prezinte informațiile și documentele prevăzute la alin. (8) și (9), aceasta aplică sancțiuni financiare prevăzute la art. 113, alin. (1)¹) - alin. (1)⁴) și stabilește un termen pentru executarea obligației de stocare de către entitatea de aprovizionare cu gaze naturale .

(11) Achitarea sancțiunii financiare aplicate de Agenție în conformitate cu alin. (10) nu exonerează entitatea de aprovizionare cu gaze naturale de necesitatea realizării obligației de stocare în termenele stabilite de Agenție.”.

21. La **Articolul 86** alin. (4) textul „, , iar cel puțin o zi pe săptămână să fie deschise până la ora 20.00” se exclude.

22. Se completează cu **Articolul 87¹**, cu următorul cuprins:

„**Articolul 87¹** . Instrumente de comparare

(1) Consumatorii casnici, alți consumatori finali care au un consum anual preconizat mai mic de 100 000 kWh trebuie să aibă acces gratuit, la cel puțin un instrument de comparare a ofertelor furnizorilor (în continuare - instrument de comparare).

(2) Instrumentul de comparare trebuie să corespundă cel puțin următoarelor cerințe:

a) să fie independent de participanții la piață și să asigure faptul că întreprinderile de gaze naturale beneficiază de un tratament egal în rezultatele căutărilor;

b) să indice în mod clar proprietarul acestuia, precum și persoana fizică sau juridică ce operează și controlează instrumentul respectiv, inclusiv și informații cu privire la modul de finanțare;

c) să stabilească criterii clare și obiective pe care se bazează comparația, inclusiv serviciile, și să le facă publice;

d) să utilizeze un limbaj clar și lipsit de ambiguitate;

e) să furnizeze informații exacte și actualizate și să indice momentul ultimei actualizări;

f) să fie accesibil persoanelor cu dizabilități, fiind ușor de identificat, funcțional, ușor de înțeles și robust;

g) să pună la dispoziție o procedură eficientă pentru raportarea informațiilor incorecte cu privire la ofertele publicate;

h) să realizeze comparații, limitând datele cu caracter personal solicitate la datele strict necesare pentru comparație.

i) să indice în mod clar dacă ofertele vizează prețurile fixe sau prețurile variabile, precum și durata contractului.

(3) Agenția urmează să dezvolte un instrument de comparare care să compare ofertele furnizorilor, care să acopere întreaga piață cu amănuntul a gazelor naturale din Republica Moldova. Prevederile acestui alineat nu aduc atingere dreptului altor entități, inclusiv al companiilor private și al autorităților sau organismelor publice de a dezvolta și implementa instrumente de comparare.

(4) Alte părți terțe sunt în drept să dezvolte instrumente de comparare proprii cu condiția respectării cerințelor stabilite la (2). Instrumentele de comparare trebuie să fie certificate cu marcă de încredere, acordată de Agenție în mod nediscriminatoriu, la cererea dezvoltatorului respectiv. Agenția monitorizează respectarea de către dezvoltatorul instrumentului de comparare, certificat cu marcă de încredere, a cerințelor stabilite în prezentul Articol.

(5) În cazul în care mai multe instrumente de comparare acoperă piața cu amănuntul a gazelor naturale, aceste instrumente trebuie să includă o gamă cât mai cuprinzătoare posibil de oferte de gaze naturale ce acoperă o parte semnificativă a pieței. În cazul în care un instrument de comparare nu acoperă complet piața cu amănuntul a gazelor naturale, acesta trebuie să includă o declarație clară în acest sens, prezentată înaintea afișării rezultatelor.

(6) Furnizorii sunt obligați să prezinte ofertele relevante cel puțin unui dezvoltator al instrumentului de comparare care acoperă toată piața cu amănuntul a gazelor naturale. Furnizorii au obligația de a asigura că informațiile prezentate dezvoltatorului instrumentului de comparare sunt exacte și actualizate.

(7) Furnizorii sunt obligați să includă informații despre instrumentul de comparare dezvoltat de Agenție în facturile lor de plată. Furnizorii pot include în facturile de plată emise referințe la alte instrumente de comparare disponibile.”

23. Articolul 87 se completează cu alineatul (13), cu următorul cuprins:

„(13) Consumatorii finali pot încheia contracte de furnizare a gazelor naturale pe durată determinată și la preț fix, cu o durată de cel puțin 12 luni. Furnizorii urmează să ofere informațiile necesare consumatorilor finali cu privire la avantajele, costurile și riscurile aferente încheierii contractului de furnizare a gazelor naturale pe durată determinată și la preț fix. Furnizorii nu pot modifica unilateral termenele și condițiile contractelor de furnizare a gazelor naturale pe durată determinată și la preț fix și nu vor rezilia contractele respective înainte de expirarea acestora. Principiile, procedura și cerințele care trebuie respectate în legătură cu încheierea contractelor de furnizare a gazelor naturale pe durată determinată și la preț fix se stabilesc în Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale.”.

24. Articolul 88,

- alin. (2) din Legea nr. 108/2016 se completează, la început, cu următorul enunț:

„Schimbarea furnizorului se realizează în condiții nediscriminatorii din punct de vedere al efortului, timpului alocat și al costurilor suportate de consumatorul final.”

- se completează cu alineatele (3¹) - (3³), cu următorul cuprins:

„(3¹) Schimbarea furnizorului nu exonerează consumatorul final de obligațiile sale contractuale, inclusiv de îndeplinirea obligațiilor de plată a facturilor pentru gazele naturale furnizate de precedentul furnizor.

(3²) Consumatorul final are dreptul de a solicita furnizorului său actual să-i prezinte toate informațiile și datele relevante privind consumul de gaze naturale.

(3³) La schimbarea furnizorului, consumatorii casnici, consumatorii noncasnici mici nu pot fi obligați să achite careva plăți pentru schimbarea furnizorului. Prin derogare de la acest principiu, furnizorii pot percepe plăți pentru rezoluțiunea contractului în raport cu consumatorii finali care rezoluționează voluntar contractele de furnizare a gazelor naturale pe durată determinată și la preț fix, înainte de ajungerea la termen a acestora, cu condiția că obligația de achitare a plății respective este prevăzută în contractul încheiat de consumatorul final în mod voluntar, iar obligația a fost comunicată în mod clar consumatorului final înainte de încheierea contractului. Plata pentru rezoluțiunea contractului trebuie să fie proporțională și să nu depășească pierderile economice directe pe care un furnizor le poate suporta urmare a rezoluțiunii unilaterale a contractului de către un consumator final. Sarcina probei cu privire la pierderile economice directe revine furnizorului, iar monitorizarea admisibilității plăților pentru rezoluțiunea contractului este de competența Agenției.”.

25. La Articolul 89,

- alin. (1) cuvintele ”consumatorii casnici și întreprinderile mici” se substituie cu cuvintele „consumatorii casnici, consumatorii noncasnici mici, precum și întreprinderile și instituțiile care prestează servicii sociale esențiale”;

- la alin. (2¹) ultima frază se expune după cum urmează:

„Agenția atribuie funcția respectivă furnizorului de gaze naturale care întrunește următoarele cerințe:

a) este titular de licență valabilă pentru furnizarea gazelor naturale și operează activ pe piața de gaze naturale din Republica Moldova;

b) are una din cele mai mari cifre de afaceri cumulate de tranzacționare a gazelor naturale din cadrul pieței de gaze naturale din Republica Moldova în ultimul an calendaristic anterior celui în care are loc desemnarea;

c) este separat de orice alte activități care nu au legătură cu tradingul și furnizarea gazelor naturale;

d) este înregistrat în calitate de participant la piața angro a gazelor naturale din Republica Moldova;

e) are încheiate cu operatorul sistemului de transport și, respectiv cu operatorul sistemului de distribuție contract pentru prestarea serviciului de transport, contract pentru echilibrare și, respectiv, contract pentru prestarea serviciului de distribuție;

f) nu are datorii la contribuțiile aferente stocurilor de securitate;

g) alte cerințe stabilite prin hotărârea Agenției.”.

26. La Articolul 90 alin. (2¹) ultima fraza se expune în următoarea redacție: „După examinarea circumstanțelor existente, Agenția este în drept să decidă impunerea obligației de serviciu public privind furnizarea de ultimă opțiune furnizorilor care furnizează gaze naturale anumitor categorii de consumatori finali în contextul obligației de serviciu public stabilite la art.89 sau unui alt furnizor de gaze naturale care întrunește următoarele cerințe:

a) este titular de licență valabilă pentru furnizarea gazelor naturale și operează activ pe piața de gaze naturale din Republica Moldova;

b) are una din cele mai mari cifre de afaceri cumulate de tranzacționare a gazelor naturale din cadrul pieței de gaze naturale din Republica Moldova în ultimul an calendaristic anterior celui în care are loc desemnarea;

c) este separat de orice alte activități care nu au legătură cu tradingul și furnizarea gazelor naturale;

d) este înregistrat în calitate de participant la piața angro a gazelor naturale din Republica Moldova;

e) are încheiate cu operatorul sistemului de transport și, respectiv cu operatorul sistemului de distribuție contract pentru prestarea serviciului de transport, contract pentru echilibrare și, respectiv, contract pentru prestarea serviciului de distribuție;

f) nu are datorii la contribuțiile aferente stocurilor de securitate;

g) alte cerințe stabilite prin hotărârea Agenției.”.

27. La Articolul 94,

- alin. (1) va avea următorul cuprins:

- „(1) Tranzacțiile de vânzare-cumpărare a gazelor naturale, inclusiv tranzacțiile aferente comerțului transfrontalier, tranzacțiile de vânzare-cumpărare a produselor conexe se încheie pe piața angro a gazelor naturale.”;

- Alin. (3) va avea următorul conținut:

„(3) Pe piața angro a gazelor naturale, tranzacțiile se realizează în bază de contracte bilaterale, care se formează ținându-se cont de cerere și de ofertă, ca rezultat al unor mecanisme concurențiale sau al negocierilor. Pe piața angro a gazelor naturale tranzacțiile pot fi încheiate prin intermediul platformelor de tranzacționare, aprobate de Agenție în condițiile stabilite în Codul rețelelor de gaze naturale. Participanții la piața angro a gazelor naturale sunt în drept să intre liber pe piață, să încheie tranzacții și să iasă de pe piață, inclusiv să facă comerț transfrontalier, cu respectarea prevederilor prezentei legi, a Regulilor pieței gazelor naturale, precum și a altor acte normative de reglementare aprobate de Agenție.”.

28. La Articolul 97,

- alineatele (2) – (5) se exclud;

- se completează cu alineatul (7¹), cu următorul cuprins:

„(7¹) În funcție de evoluția pieței gazelor naturale, și după efectuarea unei analize pe piața angro a gazelor naturale, Agenția este în drept să pună în aplicare programe de cesiune a vânzării gazelor naturale ca măsură de promovare a concurenței și de asigurare a funcționării corespunzătoare a pieței gazelor naturale.”

29. La Articolul 97¹,

- la alin. (1) lit. b) cuvintele „are loc în cadrul exercitării muncii” se substituie cu cuvintele „are loc în temeiul legii sau în cadrul exercitării muncii”;

- la alin. (4) lit. c) cuvintele „prevăzute în cap. XV, în cazul în care se constată apariția situației excepționale în sectorul gazelor naturale, iar mecanismele de piață pe întreg teritoriul țării au fost suspendate” se substituie cu cuvintele „prevăzute în cap. XV, sau deciziile Comisiei pentru Situații Excepționale în cazul în care se constată apariția situației excepționale, iar aplicarea mecanismelor de piață au fost suspendate”.

30. Articolul 97²,

- alin. (1) se completează cu textul „în conformitate cu criteriile stabilite de Agenție prin hotărârea adoptată conform alin. (5) din prezentul Articol”;

- la alin. (6) cuvintele „privind publicarea informațiilor, privind termenul și modul de publicare a acestora” se substituie cu cuvintele „privind publicarea informațiilor, inclusiv în codul rețelilor de gaze naturale stabilit la art. 67, în special privind termenele și modul de publicare a acestora”;

- se completează cu alin. (8) în următoarea redacție:

„(8) Prevederile stabilite la alin. (1) – (7) din prezentul Articol se aplică inclusiv în raport cu operatorul sistemului de transport, operatorul sistemului de distribuție. În cazul în care operatorului sistemului de transport i s-a acordat o derogare de la obligația de a publica anumite date, informații în conformitate cu prevederile prezentei Legi, operatorul sistemului de transport este exonerat de obligația prevăzută la alineatul (1) din prezentul Articol în ceea ce privește publicarea datelor, a informațiilor respective.”.

31. La Articolul 97³,

- alin. (1) se expune în următoarea redacție:

„(1) Orice persoană care intermediază cu titlu profesional tranzacții cu produse energetice angro este obligată să își desfășoare activitatea și să stabilească și să mențină mecanisme și proceduri eficiente pentru a identifica situațiile de încălcare a cerințelor stabilite la art. 97¹ și la art. 97⁴. În cazul în care o persoană care intermediază tranzacții cu titlu profesional are motive întemeiate să suspecteze că o tranzacție ar putea încălca prevederile art. 97¹ sau ale art. 97⁴, persoana respectivă este obligată să notifice fără întârziere Agenția despre acest fapt.”;

- La alin. (2) după cuvintele „activitatea de intermediere a tranzacțiilor” se completează cu cuvintele „cu titlu profesional”;

32. Articolul 97⁴,

- La alin. (2) sbpt. 1) lit. a) cuvântul „indicații” se substituie cu cuvântul „semnale”;

- La alin. (2) sbpt. 1) lit. b) cuvântul „consideră” se substituie cu cuvântul „demonstrează”;

- La alin. (2) sbpt. 1) lit. c) cuvântul „informații” se substituie cu cuvântul „semnale”;

- La alin. (2) sbpt. 2) cuvântul „informații” se substituie cu cuvântul „știri”, cuvântul „mesaje” se substituie cu cuvântul „semnale”, iar cuvântul „informațiile” se substituie cu cuvintele „știrile respective”,

- Se completează cu alin. (3) cu următorul cuprins:

”(3) În cazul în care se difuzează informații în scop jurnalistic sau ca expresie artistică, o astfel de difuzare a informațiilor se evaluează ținând cont de actele normative care reglementează libertatea presei și libertatea de exprimare în alte mijloace media, cu excepția cazului în care:

a) aceste persoane obțin, direct sau indirect, avantaje sau beneficii ca urmare a diseminării informațiilor în cauză; sau

b) divulgarea sau difuzarea informațiilor respective se face cu intenția de a induce piața în eroare cu privire la cererea, oferta sau prețul produselor energetice angro.”.

33. Articolul 97⁵ va avea următorul cuprins:

„Articolul 97⁵. Monitorizarea pieței gazelor naturale

(1) Agenția asigură crearea condițiilor necesare pentru o concurență efectivă pe piața gazelor naturale și pentru dezvoltarea acesteia, inclusiv prin promovarea, în actele sale normative de reglementare, a principiilor echității, transparenței și nediscriminării.

(2) Agenția monitorizează piața gazelor naturale, în special activitatea de tranzacționare cu produse energetice angro pentru a detecta și preveni tranzacționarea bazată pe informații privilegiate și manipularea pieței, precum și cazurile de abuz de poziție dominantă pe piață. În acest scop, Agenția este în drept să colecteze informații despre posibile încălcări de pe piața gazelor naturale în conformitate cu prezentul articol, precum și să efectueze investigații și controale în conformitate cu prezenta lege și Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică. Agenția inițiază investigații sau efectuează controale din oficiu, la sesizarea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, a unei alte autorități publice, inclusiv a Consiliului Concurenței, la sesizarea Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice sau la cererea depusă de un participant la piață. Participanții la piață sunt obligați să se abțină de la obstrucționarea prin orice mijloace a Agenției în legătură cu efectuarea controalelor și a investigațiilor pe piața gazelor naturale.

(3) Agenția este în drept, printr-o notificare scrisă, să solicite oricărui participant la piață sau persoană menționată la alin. (4) lit. b) – e) să furnizeze în numele lor informațiile solicitate și documentele corespunzătoare în legătură cu îndeplinirea funcției de monitorizare a integrității și transparenței pieței gazelor naturale. Aceste persoane trebuie să coopereze cu Agenția și să transmită informațiile necesare acesteia pentru realizarea funcției de monitorizare a pieței gazelor naturale.

(4) În sensul alin. (3) informațiile vor fi furnizate de:

a) participantul la piață;

b) o parte terță care acționează în numele participantului la piață;

c) un sistem de raportare a tranzacțiilor;

d) o piață organizată, un sistem de corelare a tranzacțiilor sau o altă persoană care intermediază tranzacții cu titlu profesional;

e) un registru de tranzacții înregistrat sau recunoscut în temeiul actelor normative care reglementează piețele financiare privind tranzacțiile cu instrumente derivate de gaze naturale, contrapărțile centrale și registrele de tranzacții.

(5) Informațiile prevăzute la alin. (3) vor include, dar fără a se limita la, o evidență a tranzacțiilor de pe piețele angro de gaze naturale, inclusiv a ordinelor de tranzacționare.

(6) Agenția aprobă hotărârea prin care se stabilește setul de cerințe cu privire la examinarea denunțurilor și o publică pe site-ul web oficial.

(7) Lunar, Agenția elaborează și publică pe site-ul web oficial raportul de monitorizare a pieței gazelor naturale, în care indică inclusiv prețurile medii înregistrate, cantitățile tranzacționate, numărul de furnizori și traderi, precum și indicatorii de concentrare a pieței.

(8) Agenția întocmește un raport privind piața gazelor naturale, care va face parte din raportul anual de activitate al Agenției, prevăzut la articolul 6 alin. (4) și care va conține informații detaliate privind organizarea și funcționarea pieței gazelor naturale, inclusiv evaluarea nivelului de eficiență, de concurență și de transparență pe piața gazelor naturale, nivelul de lichiditate al pieței gazelor naturale, evaluarea cantitativă a concentrației pe piața gazelor naturale, , informații privind tendințele evoluțiilor înregistrate, precum și alte informații legate de funcțiile Agenției privind monitorizarea pieței gazelor naturale.

(9) Agenția transmite Secretariatului Comunității Energetice raportul menționat la alin. (8) în partea ce ține de realizarea funcțiilor de monitorizare a pieței gazelor naturale.

(10) Hotărârile Agenției referitoare la investigațiile și/sau controalele realizate și rapoartele anuale privind monitorizarea pieței gazelor naturale se publică pe site-ul web oficial al Agenției.”.

34. La Articolul 97⁶,

- alin. (1) se expune în următoarea redacție:

”(1) Agenția poate iniția investigații privind funcționarea pieței gazelor naturale, din oficiu sau la recepționarea unei cereri sau a unei sesizări prevăzute la Art. 97⁵, alin. (2).”;

- La alin. (3) lit. a) va avea următorul cuprins:

”a) de a efectua, în comun cu Consiliul Concurenței, investigații pe piața gazelor naturale;”;

- Se completează cu alin. (5) și (6) cu următorul cuprins:

”(5) În cazul în care, în cadrul investigației se constată circumstanțe care indică o încălcare a Legii concurenței nr. 183/2012, Agenția sesizează Consiliul Concurenței despre acest fapt.

(6) Prevederile prezentei legi cu privire la efectuarea investigațiilor de către Agenție se aplică fără a aduce atingere competenței generale a Consiliului Concurenței de a efectua investigații în temeiul Legii concurenței nr. 183/2012. Efectuarea investigațiilor privind cazurile cartelurilor ține de competență exclusivă a Consiliului Concurenței.”.

35. Articolul 97⁷,

- La alin. (1) cuvintele ”integrității și transparenței” se exclud, iar cuvintele ”și din țările părți ale Comunității Energetice din statele membre ale Uniunii Europene” se substituie cu cuvintele ”, din țările părți ale Comunității Energetice și/sau din statele membre ale Uniunii Europene”;

- La alin. (4) cuvântul ”influențează” se înlocuiește cu cuvântul ”afectează”, iar cuvintele ”și care contravin principiilor privind excluderea abuzului pe piață și a manipulării pieței, stabilite în prezenta lege,” se exclud;

36. La Articolul 97⁸,

- La alin. (3) cuvintele ”baza de date comerciale de care dispune” se înlocuiesc cu cuvintele ”baza sa de date comerciale”;

- La alin. (6) lit. a) cuvintele ”care au lucrat pentru Agenție” se substituie cu cuvintele ” care au lucrat în cadrul și pentru Agenție”;

- Alin. (9) va avea următorul cuprins:

”(9) Agenția elaborează și aprobă hotărârea cu privire la cerințele ce țin de protecția datelor la colectarea și prelucrarea informațiilor în contextul exercitării funcției de monitorizare a pieței gazelor naturale, cu respectarea actelor normative care reglementează protecția datelor.”;

- Se completează cu alin. (10) cu următorul cuprins:

”(10) Prevederile prezentului articol nu împiedică Agenția să transmită sau să facă schimb de informații confidențiale cu autoritățile relevante din alte Părți Contractante ale Comunității Energetice precum și din Statele Membre ale Uniunii Europene, cu condiția ca acestea să nu fi fost primite de la o autoritate a altui stat Parte Contractantă a Comunității Energetice, a unui Stat

Membru a Uniunii Europene, de la Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice sau de la Secretariatul Comunității Energetice.”.

37. La Articolul 98 alineatul (2), litera b) va avea următorul cuprins:

„b) tarifele reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale sau tariful uniform de distribuție a gazelor naturale, diferențiate în funcție de nivelul de presiune din rețelele de distribuție a gazelor naturale;”;

38. Articolul 99 se completează cu alineatul (5¹) cu următorul cuprins:

„(5¹) Tariful uniform de distribuție a gazelor naturale prevăzut la art. 99³ se stabilește în conformitate cu metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale, care reflectă principiile stabilite la art. 99³ și include cel puțin următoarele:

- a) modul de calculare și de aplicare a tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale;
- b) modul de determinare a veniturilor reglementate ale fiecărui operator al sistemului de distribuție;
- c) frecvența efectuării plăților de egalizare în avans, care urmează să fie achitate de către operatorii sistemelor de distribuție sau către aceștia și mecanismul de determinare a acestora. Frecvența plăților de egalizare în avans stabilită de Agenție trebuie să garanteze că operatorii sistemelor de distribuție care înregistrează venituri mai mici decât venitul reglementat își pot recupera costurile în timp util;
- d) mecanismul de determinare a plăților de reconciliere între operatorii sistemelor de distribuție și termenul de efectuare a plăților respective;
- e) mecanismul de recuperare a oricărui deficit tarifar înregistrat ca urmare a achitării întârziate, a achitării parțiale sau a neachitării plăților compensatorii de egalizare de către operatorii sistemelor de distribuție.”.

39. Legea se completează cu Articolul 99³ cu următorul cuprins:

„Articolul 99³. Tariful uniform de distribuție a gazelor naturale

(1) Tariful uniform de distribuție a gazelor naturale se stabilește în raport cu toți operatorii sistemelor de distribuție, cu respectarea principiilor stabilite în prezentul Articol.

(2) Agenția determină și aprobă tariful uniform de distribuție a gazelor naturale care se aplică de către toți operatorii sistemelor de distribuție, precum și plățile compensatorii de egalizare care urmează să fie achitate de operatorii sistemelor de distribuție entității pentru reconciliere sau viceversa, în conformitate cu metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale. Plățile compensatorii de egalizare includ plățile de egalizare în avans, efectuate pe parcursul perioadei tarifare și plățile de reconciliere. Agenția publică pe pagina sa electronică oficială hotărârile de aprobare a tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale și a plăților compensatorii de egalizare.

(3) La determinarea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale și a plăților de egalizare în avans, Agenția trebuie să ia în considerare veniturile reglementate determinate pentru toți operatorii sistemelor de distribuție și volumele de gaze naturale planificate a fi distribuite prin rețelele de distribuție a gazelor naturale. În acest scop, Agenția examinează și aprobă veniturile reglementate prezentate spre examinare de fiecare operator al sistemului de distribuție în conformitate cu articolul 100.

(4) Pentru a asigura faptul că fiecare operator al sistemului de distribuție își recuperează integral veniturile reglementate, sau nu obține venituri în exces celor reglementate atunci când percepe tariful uniform de distribuție a gazelor naturale, se aplică un mecanism de compensare între operatorii sistemelor de distribuție (în continuare – mecanism de compensare). În cadrul mecanismului de compensare, operatorii sistemelor de distribuție care înregistrează venituri mai mari decât veniturile lor reglementate achită plăți compensatorii de egalizare, iar operatorii

sistemelor de distribuție care înregistrează venituri mai mici decât veniturile reglementate necesare primesc plăți compensatorii de egalizare.

(5) Entitatea pentru reconciliere primește plăți de egalizare în avans de la operatorii sistemelor de distribuție care înregistrează venituri mai mari decât veniturile lor reglementate și achită plăți de egalizare în avans operatorilor sistemelor de distribuție care înregistrează venituri mai mici decât veniturile lor reglementate pe parcursul fiecărei perioade tarifare.

(6) După încheierea perioadei tarifare, entitatea pentru reconciliere primește și achită plăți de reconciliere de la/către operatorii sistemelor de distribuție, în cuantumurile stabilite prin hotărârea aprobată de Agenție. La stabilirea cuantumului plăților de reconciliere, Agenția ia în considerare plățile de egalizare în avans care au fost achitate către sau de către operatorul sistemului de distribuție respectiv pe parcursul perioadei tarifare.

(7) Entitatea pentru reconciliere trebuie să mențină un cont bancar separat care este utilizat exclusiv pentru gestionarea plăților compensatorii de egalizare atunci când aplică mecanismul de compensare. Agenția este în drept să solicite informații și să auditeze acest cont în orice moment.

(8) Entitatea pentru reconciliere nu trebuie să obțină profit sau să înregistreze pierderi din aplicarea mecanismului de compensare. Costurile suportate de entitatea pentru reconciliere în legătură cu gestionarea mecanismului de compensare, inclusiv costurile administrative și financiare, se iau în considerație de către Agenție la stabilirea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale.

(9) Entitatea pentru reconciliere informează, fără întârziere, Agenția în cazul în care un operator al sistemului de distribuție a întârziat achitarea plății compensatorii de egalizare către entitatea pentru reconciliere, în conformitate cu termenii stabiliți de Agenție sau în cazul în care plata compensatorie de egalizare a fost achitată parțial. Pentru neachitarea, achitarea cu întârziere sau achitarea incompletă a plății compensatorii de egalizare de către un operator al sistemului de distribuție către entitatea pentru reconciliere, Agenția aplică sancțiunea financiară prevăzută la articolul 113 alin. (1¹) lit. a).

(10) Operatorul sistemului de distribuție informează, fără întârziere, Agenția în cazul în care entitatea pentru reconciliere a întârziat achitarea plății compensatorii de egalizare către operatorul sistemului de distribuție respectiv sau în cazul în care plata compensatorie de egalizare a fost achitată parțial. Pentru neachitarea, achitarea cu întârziere sau achitarea incompletă a plății compensatorii de egalizare de către entitatea pentru reconciliere către un operator al sistemului de distribuție, Agenția aplică sancțiunea financiară stabilită la articolul 113 alin. (1¹) lit. b).

(11) Cheltuielile aferente plăților efectuate în contextul aplicării mecanismului de compensare se deduc în conformitate cu art. 24 din Codul fiscal nr. 1163/1997.

(12) Agenția monitorizează executarea de către entitatea pentru reconciliere și de către operatorii sistemelor de distribuție a obligațiilor legate de implementarea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale. Entitatea pentru reconciliere și operatorii sistemelor de distribuție transmit Agenției, în termenele stabilite de aceasta, toate informațiile necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor sale în conformitate cu prezentul articol. Entitatea pentru reconciliere elaborează și prezintă Agenției, până la sfârșitul lunii martie, un raport anual care descrie activitățile sale și tranzacțiile financiare efectuate în anul precedent. Entitatea pentru reconciliere se supune controalelor periodice din partea Agenției pentru a asigura respectarea cerințelor de neutralitate și imparțialitate.

(13) În funcție de premisele existente pe piața gazelor naturale, în contextul stabilirii politiciei tarifare, Agenția este în drept să dispună prin hotărâre eliminarea mecanismului tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale și stabilirea tarifelor de distribuție a gazelor naturale separat pentru fiecare operator al sistemului de distribuție.”.

40. Articolul 100,

- alineatul (4²) se exclude;

- se completează cu alineatul (4³) cu următorul cuprins:

„(4³) În legătură cu implementarea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale, Agenția determină și aprobă tariful uniform de distribuție a gazelor naturale care se aplică de către toți operatorii sistemelor de distribuție pentru rețelele de distribuție a gazelor naturale pe care le exploatează, precum și plățile compensatorii de egalizare prevăzute la art. 99³. Operatorii sistemelor de distribuție transmit Agenției toate informațiile necesare pentru stabilirea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale și a plăților compensatorii de egalizare, inclusiv date referitoare la cantitățile de gaze naturale distribuite și la veniturile reglementate determinate, conform condițiilor și termenelor stabilite în metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale. Veniturile reglementate ale fiecărui operator al sistemului de distribuție se determină de către operatorul sistemului de distribuție respectiv și se supun Agenției spre aprobare în conformitate cu alin. (1) - (4) din prezentul articol.

41. La Articolul 108¹, alin. (8) cuvintele ” în cazul constatării situației de alertă sau de urgență” se substituie cu cuvintele ”în cazul constatării situației de urgență”.

42. Articolele 108² și 108³ vor avea următorul cuprins:

„Articolul 108². Obligația de stocare a gazelor naturale

(1) În vederea atenuării majorărilor bruște ale prețurilor pentru gazele naturale și a asigurării funcționării sigure și fiabile a pieței gazelor naturale, în spiritul solidarității cu Țările Părți ale Comunității Energetice și cu Statele Membre ale Uniunii Europene, furnizorii de gaze naturale de pe piața cu amănuntul urmează să creeze stocuri de gaze naturale în cantitățile și cu respectarea condițiilor stabilite în prezentul articol și în art. 108³ (în continuare - *obligația de stocare*). Obligația de stocare prevăzută în prezentul articol reprezintă o obligație impusă în interesul economic general.

(2) Stocurile de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare trebuie să corespundă unui nivel de cel puțin 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor finali din Republica Moldova, racordați la rețelele de gaze naturale ale operatorilor de sistem licențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici.

(3) Anual, până pe 30 aprilie, Agenția stabilește și aprobă, în baza informației prezentate de furnizorii de gaze naturale, cantitatea totală de gaze naturale care urmează să fie stocată, lista furnizorilor de gaze naturale de pe piața cu amănuntul care urmează să instituie stocuri de gaze naturale (în continuare – *furnizorii de gaze naturale obligați*), precum și cantitățile de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare. La stabilirea cantității totale și a cantității de gaze naturale ce urmează să fie stocată de fiecare furnizor de gaze naturale obligat, Agenția ține cont de principiile stabilite la alin. (2) și (4), precum și de cota de piață a fiecărui furnizor de gaze naturale obligat.

(4) În cazul în care capacitatea de transport a interconexiunilor existente sau alte limitări de ordin tehnic nu permit utilizarea integrală, în perioada 1 noiembrie – 31 martie, a stocurilor de gaze naturale ce urmează a fi create în cadrul obligației de stocare, se asigură doar stocarea acelor cantități de gaze naturale care pot fi utilizate din punct de vedere tehnic.

(5) În cazul în care Guvernul decide crearea de stocuri de combustibil alternativ de către anumiți participanți la piața gazelor naturale sau de către anumite autorități publice, care pot fi utilizate pentru a înlocui consumul de gaze naturale, obligația de stocare a furnizorilor de gaze naturale poate fi redusă proporțional cu obligația echivalentă de a stoca alți combustibili alternativi decât gazele naturale, prin adoptarea de către Agenție a hotărârii corespunzătoare la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei. Reducerea obligației de stocare se aplică în măsura în care obligația respectivă nu poate fi executată din motive ce țin de existența unor limitări de ordin tehnic sau din motive ce țin de existența unor riscuri majore în ceea ce privește asigurarea continuității livrării gazelor naturale prin interconexiuni în cantitățile necesare sau la parametrii de calitate stabiliți.

(6) În situația prevăzută la alin. (5), organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei notifică Secretariatul Comunității Energetice despre existența

circumstanțelor prevăzute de prezentul articol și despre intenția de a reduce cantitatea de gaze naturale, care face obiectul obligației de stocare, prin înlocuirea acesteia cu obligația echivalentă de a stoca alți combustibili decât gazele naturale.

Articolul 108³. Realizarea obligației de stocare

(1) Furnizorii de gaze naturale obligați asigură crearea stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare până la 1 noiembrie, iar stocurile respective urmează să fie menținute în instalațiile de stocare din Țările Părți ale Comunității Energetice și/sau din Statele Membre ale Uniunii Europene.

(2) În vederea executării obligației prevăzute de prezentul articol, furnizorii de gaze naturale obligați întreprind acțiunile necesare pentru a rezerva capacitatea în instalațiile de stocare și capacitatea de transport la punctele de interconectare transfrontaliere, precum și încheie acorduri relevante cu operatorii sistemelor de transport, operatorii instalațiilor de stocare și/sau cu alți participanți la piața gazelor naturale din țările părți ale Comunității Energetice și/sau din statele membre ale Uniunii Europene în care există astfel de instalații de stocare.

(3) Furnizorii de gaze naturale obligați sunt în drept să delege executarea obligației de stocare către alți traderi și/sau furnizori de gaze naturale licențiați în Republica Moldova. Delegarea obligației de stocare nu exonerează furnizorul obligat de răspundere pentru neexecutarea, executarea necorespunzătoare sau executarea cu întârziere a obligației de stocare, precum și a obligațiilor aferente stabilite în prezentul articol.

(4) La realizarea obligației de stocare, inclusiv la alegerea instalațiilor de stocare care urmează a fi utilizate pentru crearea stocurilor de gaze naturale, furnizorii de gaze naturale obligați țin cont de limitările de ordin tehnic care pot afecta livrarea gazelor naturale stocate, inclusiv de capacitatea de stocare disponibilă a instalațiilor de stocare, capacitatea tehnică a interconexiunilor cu țara pe al cărei teritoriu sunt amplasate instalațiile de stocare respective, precum și de capacitățile de extracție, raportate la consumul zilnic mediu pentru perioada 1 noiembrie - 31 martie din ultimii 5 ani calendaristici.

(5) Costurile aferente creării și menținerii stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare, precum și costurile ce țin de asigurarea livrării gazelor naturale la hotarele Republicii Moldova se recuperează de către furnizorii de gaze naturale obligați prin prețurile de furnizare a gazelor naturale. Costurile menționate în prezentul alineat suportate de către titularii de licențe care furnizează gaze naturale la prețuri reglementate se iau în considerare de către Agenție la stabilirea prețurilor reglementate, cu condiția prezentării documentelor confirmative în acest sens.

(6) Gazele naturale stocate în contextul executării obligației de stocare se utilizează de către furnizorii de gaze naturale obligați începând cu 1 noiembrie, iar furnizorii de gaze naturale obligați urmează să țină cont de necesitatea asigurării continuității livrării gazelor naturale consumatorilor protejați pe perioada rece a anului.

(7) În cazul constatării situației de alertă sau de urgență în conformitate cu Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale ori în cazul declarării de către Parlament a stării de urgență în conformitate cu art. 12 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, furnizorii de gaze naturale obligați urmează să pună, conform deciziei Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, în circulație pe piața gazelor naturale pe parcursul anului sau pe perioade de timp prestabilite, parțial sau total, cantitatea disponibilă de gaze naturale care face obiectul obligației de stocare.

(8) Anual, până la 15 noiembrie, furnizorii obligați urmează să prezinte organului central de specialitate al administrației în domeniul energiei și Agenției informații cu privire la cantitatea de gaze naturale stocate, statele în care sunt create și menținute stocurile de gaze naturale, dacă acestea sunt create și menținute direct sau prin intermediul altor furnizori sau traderi de gaze naturale, precum și referitor la ruta pe care urmează să fie livrate gazele naturale la hotarele Republicii Moldova, conform acordurilor încheiate în vederea rezervării capacității în rețelele relevante de transport al gazelor naturale.

(9) Agenția monitorizează modul în care furnizorii de gaze naturale obligați își realizează obligația de stocare și este în drept să solicite și să primească de la furnizorii obligați informațiile și documentele care atestă modalitatea de realizare a acestora.

(10) Agenția cooperează cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, precum și cu autoritățile de reglementare din Țările Părți ale Comunității Energetice, precum și din Statele Membre ale Uniunii Europene în vederea verificării veridicității informațiilor prezentate de furnizorii de gaze naturale obligați.

(11) La constatarea de către Agenție a faptului că un furnizor de gaze naturale obligat nu a îndeplinit, a îndeplinit cu întârziere sau a îndeplinit defectuos obligația de stocare, inclusiv a faptului că nu au fost rezervate capacitățile necesare în rețelele de transport al gazelor naturale pentru a asigura livrarea la hotarele Republicii Moldova a gazelor naturale stocate, precum și în cazul în care furnizorii de gaze naturale obligați nu prezintă la solicitare sau refuză să prezinte informațiile și documentele prevăzute la alin. (8) - (9), Agenția aplică sancțiunile financiare prevăzute la art. 113, alin. (1) lit. f) și la alin. (1¹) - (1²) și stabilește un termen pentru executarea obligației de stocare de către furnizorul respectiv.

(12) Achitarea sancțiunii financiare aplicate de Agenție în conformitate cu alin. (11) nu exonerează furnizorul respectiv de necesitatea realizării obligației de stocare în termenele stabilite de Agenție.”.

43. La Articolul 113,

- alineatul (1) litera f) se exclude;

- se completează cu alineatele (1¹) - (1⁴) cu următorul cuprins:

”(1¹) Agenția aplică, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de cel puțin 0,5% din cifra anuală de afaceri a titularilor de licențe pentru încălcarea obligațiilor, manifestată prin:

„a) neachitarea, achitarea cu întârziere sau achitarea incompletă de către operatorul sistemului de distribuție a plății/plăților compensatorii de egalizare prevăzute la art. 99³ alin (2);

b) neîndeplinirea, îndeplinirea cu întârziere sau îndeplinirea necorespunzătoare de către entitatea pentru reconciliere a atribuțiilor stabilite la art. 99³, inclusiv a obligației privind achitarea în termen și conform cuantumului stabilit a plății/plăților compensatorii de egalizare către operatorii sistemelor de distribuție.

(1²) Neprezentarea repetată de către care un furnizor de gaze naturale obligat, de către entitatea de aprovizionare cu gaze naturale a informațiilor și/sau a documentelor prevăzute la art. 108³ alin. (8) - (9), respectiv, la art. 85¹ alin. (8) - (9) sau refuzul de a prezenta informațiile și/sau documentele respective se sancționează prin aplicarea de către Agenție a sancțiunii financiare în mărime de 50 000 lei.

(1³) Neîndeplinirea, îndeplinirea cu întârziere sau îndeplinirea necorespunzătoare de către un furnizor de gaze naturale obligat, de către entitatea de aprovizionare cu gaze naturale a obligației de stocare, inclusiv a faptului că nu au fost rezervate capacitățile necesare în rețelele de transport al gazelor naturale pentru a asigura livrarea la hotarele Republicii Moldova a gazelor naturale stocate se sancționează prin aplicarea de către Agenție a sancțiunii financiare în mărime de la 3% la 7% din cifra anuală de afaceri, dar nu mai mică decât valoarea stocurilor de gaze naturale care urmau să fie create de furnizor, de entitatea de aprovizionare cu gaze naturale.

(1⁴) În cazul în care furnizorul de gaze naturale obligat, entitatea de aprovizionare cu gaze naturale nu asigură executarea obligației de stocare în termenele stabilite, Agenția aplică sancțiune financiară în mărime de cel puțin 7% - 15% din cifra anuală de afaceri, dar nu mai mică decât valoarea stocurilor de gaze naturale care urmau să fie create de furnizor, de entitatea de aprovizionare cu gaze naturale.”.

44. - La Articolul 113¹,

- alin. (2) se completează la început cu următoarea frază ”Sanctiunile aplicate de Agenție trebuie să fie efective, proporționale, cu efect de descurajare și să reflecte natura, durata și gravitatea încălcărilor, prejudiciile cauzate consumatorilor și eventualele beneficii obținute de pe urma tranzacțiilor bazate pe informații privilegiate și a manipulării pieței.”;

- alin. (3) se exclude.

45. La Articolul 114,

- se completează cu alin. (3¹), cu următorul cuprins:

„(3¹) Consumatorii finali, alții decât cei prevăzuți la articolul 89 alin. (1), beneficiază cu titlu de excepție de dreptul de a fi aprovizionați cu gaze naturale de către furnizorii care furnizează gaze naturale în contextul obligației de serviciu public prevăzute la articolul 89 în condițiile stabilite prin hotărârea Agenției prevăzută la alin. (4). Principiul stabilit în prezentul alineat nu poate fi interpretat în sensul descurajării consumatorilor finali de a încheia contracte de furnizare a gazelor naturale în condiții negociate.”.

- alin. (4) se expune în următoarea redacție:

„(4) Urmare a analizei pieței cu amănuntul a gazelor naturale, Agenția stabilește printr-o hotărâre, în termen de până la 1 ianuarie 2026, un calendar privind restricționarea accesului consumatorilor finali, alții decât cei prevăzuți la articolul 89 alin. (1), la furnizarea gazelor naturale în contextul obligației de serviciu public prevăzute în articolul menționat, condițiile specifice de furnizare a gazelor naturale către aceste categorii de consumatori finali, precum și obligațiile furnizorilor. Calendarul prevăzut în prezentul alineat poate fi revizuit de Agenție.”.

- Alin. (18¹) se exclude.

Art. II.

(1) Prezenta lege de modificare intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) În termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi de modificare,:

a) Guvernul va elabora și aproba cadrul normativ necesar pentru implementarea hărților digitale;

b) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică va aduce în conformitate cu prezenta lege actele normative de reglementare subordonate.

(3) Prin derogare de la art. 108² alin. (3), Agenția stabilește și aprobă în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi de modificare, în baza informației prezentate de furnizorii de gaze naturale, cantitatea totală de gaze naturale care urmează să fie stocată pentru perioada rece a anului 2025-2026, lista furnizorilor de gaze naturale obligați și cantitățile de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare a fiecărui furnizor de gaze naturale obligat.

(4) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică:

a) în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi de modificare, stabilește pragurile de consum pentru identificarea și atribuirea categoriilor de consumatori în funcție de consumul de gaze naturale al acestora după cum urmează: consumatori noncasnici mari, consumatori noncasnici mijlocii și consumatori noncasnici mici, precum și aprobă lista consumatorilor noncasnici mari;

b) elaborează și aprobă, în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi de modificare, modificările la metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale pentru a asigura implementarea mecanismului de implementarea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale;

c) desemnează în termen de 4 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi de modificare entitatea pentru reconciliere prevăzută la art. 99³ din Legea cu privire la gazele naturale nr. 108/2016;

d) elaborează și aprobă, în termen de cel mult 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi de modificare, procedura de alocare a capacității rețelelor de transport al gazelor naturale în punctele interne;

e) desemnează, în cel mult 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi entitatea de aprovizionare cu gaze naturale prevăzută la articolul 85¹, alin. (1).

Președintele Parlamentului

IGOR GROSU